

Támogató üzenet

„Nincsenek kis nemzetek, csak kishitűek, nincsenek kis emberek, csak kicsinyhitűek. Becsületünk előbbre való a jólétünkénél.”
(Telesi Pál)

A szembenézés a múlttal a történeket vállalásának a kezdetét is jelenti. Sokszor leírtuk ezt már az elmúlt csaknem két évtizedben, a volt jugoszláv térségben dúló háborúk, etnikai tisztogatások, népiirtások kapcsán. S azt is, hogy talán el sem szabadul a pokol, s nem hatalmasodik el a nemzeti gyűlölet a 20. század végén, fél évszázaddal Auschwitz után, ha nem egyedülállóan tanítják az iskolákban a történelmet, ha nem hallgatják el a második világháború után, a katonai közigazgatás idején bekövetkezett atrocitásokat, megtorlásokat. Vajdaságban még mindig nem tudni bizonyosan, hány tízezer áldozata van az 1944 őszén végrehajtott megtorlásnak. Három falu, Csüroeg, Zablya és Mozsor (Mošorin) lakosságát pedig javaitól megfosztva otthonaik elhagyására kényszerítették, koncentrációs táborba hajtották, és kollektív bűnössé nyilvánították.

A túlélők visszaemlékezéseit Telesi Júlia, az 1990-es évek elején kezdte gyűjteni. Az értékes (még mindig gyarapodó) dokumentumokat, emlékezteteket eddig három kötetben jelentette meg. Kitaró munkájáért – mint a napokban írtunk róla – december 5-én Telesi Pál Erdeméretet kapott a Bethlen Gábor Alapítvány kuratóriumának döntése, valamint az eddigi Telesi Pál-díjasok javaslata alapján.

A Bethlen Gábor Alapítvány valamennyi díját 2005-től mindig december 5-én adja át az arra érdemeseknek. Így is emlékeztetni szeretnénk a 2004-ben történt népszavazásra, amikor az anyaország, ha szerény többséggel is, de mégis megtagadta a kettős állampolgárságra való egyértelmű jogot a külhoni magyaroktól.

Az idén december 5-én a díjátadás mellett még egy esemény történt Budapesten, amelyről több médium pontatlanul tudósított. A Szege–Szóregi Csodaszarvas Polgári Kör és a VMDK Szege–Szóregi Tagozata közös petíciót adott át, csaknem 2300 aláírással Sólyom László köztársasági elnöknek. A petíció szövegét Telesi Júlia olvasta fel a Sándor-palota előtt megtartott sajtótájékoztatón. A félreértések miatt a petíció szövegét kissé lerövidítve közöljük. Dobák Lászlóné, a Polgári Kör elnöke a petíció átadása után a következőket mondta:

– A nyáron az araci Pusztatemplom mellett elzarándokoltunk a csüroegi sintergödörhöz, az összetört síremlékhez. Döbbenet vettük tudomásul, hogy alig tudunk valamit Magyarországon az ott 1944-45-ben történekről. Évtizedekig egyedülállóan tanultuk a történelmet. Azt tudjuk, hogy mi történt 1942-ben a razia idején, de azt, hogy mi volt két-három évvel később, már nem. Hogy nagyságrendileg sokkal több áldozata volt a revans-vérgengésnek. Ha van egy emléknep, akkor tudunk mire emlékezni, és minden évvel többet tanultunk meg erről az eseményről. A Magyar Népiirtás Emléknepja olyan lesz, mint egy gyásznap, vagy mint a holokauszt, mint a cigány holokauszt napja. Csak azt szeretnénk, ha tudatosodna a magyar közvéleményben és a világ közvéleményében, hogy volt magyar népiirtás, genocidium is.

Ha nem kapunk jövőre választ a köztársasági elnöktől, akkor 2010. január 23-án a csüroegi magyarok golgotájának évfordulóján közös megemlékezést tartunk, civil szervezésben, a sintergödörnél. Mi, a csüroegi, a mozsori, a szablyai és minden délvidéki-vajdasági áldozat hozzátartozójával együtt szeretnénk érezni. Szeretném, hogy december 5-e ne csak fájó érzéseket ébresszen, hanem üzenet is legyen a határon túli magyarokhoz: vannak még olyanok, akik együtt éreznek és tesznek a múlt feltárásáért, tudatosításáért, a jele-

nünkért, és a még biztonságosabb jövőnk érdekében.

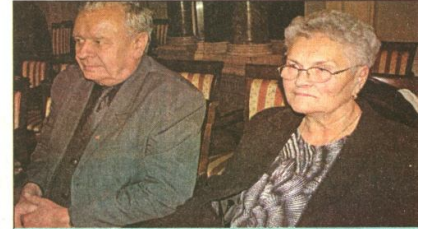
A Bethlen Gábor Alapítvány ünnepségén, az ELTE Jogi Karának dísztermében a díjak és elismerések átadásakor is sokszor elhangzott hasonló üzenet. Bakos István, a kuratórium elnöke az Alapítványról szólva kiemelte:

A Bethlen Gábor Alapítvány 1980-tól félfélegálisan kezdte tevékenységét, főként az elcsatolt területeken élő magyarok támogatását. A korabeli pártállami rendszer urai különféle retorziókkal, cenzúrával, leváltással, állásvesztéssel büntették az általuk nacionalistának tartott társaság tevékenyebb vezetőit, akadályozták a BGA működését, amelynek engedélyezését 65 kiemelkedő személyiség aláírásával kérvényezték. Az Alapítvány legális működését végül 1985 nyarán, miniszteri rendelettel hagyták jóvá.

A Márton János agrárközgazda elnökletével, Nagy Gáspár tükár személyében megalakult Kuratórium akkor – jelentős pénzüsszeggel járó – Bethlen Gábor-díjat létesített, a magyarság szolgálatában és a közép-európai népek együttműködésében élen járó személyek elismerése, illetve megismertetése céljából. Az első Bethlen-díjas, Domokos Pál Péter csángómentő-néprajztudós 1986-ban, még a Hazafias Népfrent egyik júniusi rendezvénye keretében a Vakok Intézetében vette át kitüntetését.

1987 óta mindig Illyés Gyula születésnapján, önálló díjátadó ünnepségen, méltó laudációk után, többnyire az Országos Széchényi Könyvtár dísztermében adtuk át a Bethlen Gábor Alapítvány kitüntetését: a Bethlen-díj mellett az 1988-ban létesített Márton Áron Emlékéretet, Szervátiusz Tibor alkotását, amely pénzüjalommal nem járó erkölcsi elismerés; a Tamási Áron özvegye által 1990-ben alapított Tamási Áron-díjat, amelyről az adományozó által létesített, önállóan működő Tamási Áron-kuratórium dönt. 2006-tól, a kettős állampolgárság ügyében rendezett népszavazás kudarcára válaszul, új elismerésként hoztuk létre és adjuk át a Rieger Tibor alkotta Telesi Pál Erdeméretet, az Alapítvány „becsületrendjét” az arra érdemeseknek. Az Alapítvány kitüntetési a világ magyarsága körében igen fontos politikai-közéleti jelentőséggel bírnak, mivel a díjazottak és közösségeik hazai megismertetését is szolgálják. A világ harminckét országából kikerült kitüntetettek zömét ugyanis külhoni magyarok alkotják.

■ STANYÓ TÓTH Gizella

Az egykor Csüroegon élt Halmaj János és Katalin Szekszárdi érkezett az ünnepségre

Az első vajdasági gratuláció Budapesten

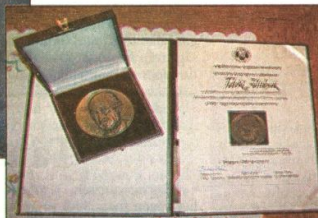
Díjazottak és vendégek

Sorsközösségben élünk

Bakos István átadja az Erdeméretet Telesi Júliának

Sajtótájékoztató a Sándor-palota előtt

Dobák Lászlóné: Csaknem 2300 aláírás gyűlt össze